

krajih, za katere velja štajerski poselski red, v svojih službenih razmerah z gospodarji vred temu poselskemu redu vsi posli tistih gospodarstev, ki slone na poljedelstvu kot vzdrževalcu rodbine in ki ne ločijo poslov, najetih za osebno postrežbo gospodarjevo od poslov, za poljedelska dela najetih. V gospodarstvih s poljedelskim obratom pa, ki je v njih že uvedena ta ločitev poslov, pa velja to za tiste posle, ki so zaposleni v poljedelstvu. To velja tudi za kraje, za katere so veljavni kranjski oziroma koroški poselski redi.

V našem pravnem sistemu je torej razlikujoč činitelj v urejevanju poselskih pravnih razmer razlika med kmetiškimi in ne kmetiškimi posli. Razmere prvih urejajo poselski redi, razmere drugih pa ureja »naredba«.

Upravno kazensko pravo.

Dr. Franjo Ogrin.

Kazensko pravo, veljavno za sodišča, je kodificirano v kazenskem zakonu in kazenskopravnem redu. Imamo sicer sodno-kazenske določbe tudi v drugih zakonih (tiskovni zakon, zakon o živilih iz leta 1896, zakon o posesti in nošenju orožja iz leta 1922) toda to so izjeme.

Napram temu upravno (politično) kazensko pravo ni niti v materialnem, niti v formalnem delu zbrano v celoto, marveč se nahajajo zadevne norme raztresene v raznih zakonih in naredbah, ki nimajo medsebojne zveze. Tudi komentarji o tem pravu so redki (Mayrhofer sam ga obravnava na kratko, njegov komentar je razen tega v marsičem zastarel).

V nastopnih izvajanjih naj presmatram, ali in koliko je kodifikacija upravnega kazenskega prava možna in potrebna.

Navedem naj tudi bistvene določbe formalnega dela tega prava.

A. Materialno kazensko pravo.

Z upravno kazenskimi sankcijami so zaščitene raznovrstne gospodarske, kulturne, prosvetne in socialne dobrine. Zakoni, ki urejajo te panoge državnega in družabnega udejstvovanja, so številni in njihove kazenskopravne določbe so naravno brez medsebojne zveze. Vrhtega so gospodarske, kulturne in socialne potrebe in zahteve po obeležju stvari podvržene trajnemu izpreminjavanju in valovanju.

Iz teh razlogov ni moči spraviti upravnokazenskih določb materialne smeri v eno enoto ali sistem. Govoriti bi se dalo le o sistemiziranju v malem. Tako n. pr. bi se utegnil ustvariti enoten zakon o kaznivem vedenju posameznika na javnih prostorih; o javnem pijančevanju*) (pijanost sama na sebi na javnem prostoru je danes nekazniva, primerjaj pa §§ 523 in 524 kaz. zak.); o ravnanju z živalmi (trpinčenje). S tem bi se nadomestile zadevne določbe (§ 11 ces. naredbe od 20. aprila 1854 drž. zak. št. 96, naredbe iz leta 1904 dež. zak. št. 12). Tudi min. naredba od 30. septembra 1857 drž. zak. št. 198 bi se dala spraviti v kako zvezo. Ta namreč določa: Vsa dejanja ali opustitve, ki so označena v zakonih ali v odredbah oblastev, izdanih v njihovem področju kot kazniva ali vsaj iz policijskih odnosno javnih ozirov kot protipostavna, ne da bi bila za to zagrožena posebna kazen, se kaznujejo po tej naredbi v denarju od 50 para do 25 Din oziroma z zaporom 6 ur do 14 dni. Kazen pa ne sme biti nikdar večja kakor bi bila zadevna kazen po kaz. zakonu.

V splošnem pa je moči zadevne predpise n. pr. iz vodopravnega zakona, obrtnega reda, delavsko zavarovalnega prava itd. le nanizati drugega k drugemu, ne da bi s tem dobili organsko celoto.

Za upravnega uradnika začetnika bi imela tudi taka zbirka svojo vrednost, za izvežbanega uradnika, ki mora poznati celo upravno pravo, pa izgubi na pomenu.

---

*) Sedaj nar. ministra za notranje zadeve od 13. novembra 1919, Ur. l. št. 752/19 o omejitvi točenja alkoholnih pijač.

B. Formalno kazensko pravo.

Kakor kaže, ni moči spraviti upravnokazenskih norm materialnega značaja v sistem. Vsaka siceršnja zbirka teh pa bi tudi ne utegnila imeti trajne vrednosti. Ravno nasprotno velja za formalno kazensko pravo. Tu je dana možnost, ustvariti enoten upravno kazenski postopnik, ki bi imel trajno vrednost.

Ker so dosedanji zadevni predpisi močno raztreseni, naj sledeče obravnavanje velja nalogi: 1) pokazati veljavno upravno kazensko pravo te vrste (v kratkem pregledu); 2) utemeljiti potrebno izpremembo in poenotenje.

I. Upravno kazensko oblastvo.

Po min. naredbi z dne 3. aprila 1855 drž. zak. št. 61 gre preiskava in kaznovanje prestopkov, ki niso označeni kot kazniva dejanja po občnem kazenskem zakonu oziroma sicer prepuščenim sodnim ali drugim oblastvom (finančnim, agrarskim), politični upravi. Pristojno je oblastvo, v čigar okolišu se zgodi prestop (forum delicti commissi).

Izvrševanje kazenske oblasti je poverjeno na eni strani državnim, na drugi samoupravnim oblastvom. Dočim pa izvedejo prva (srezko poglavarstvo, mestni magistrat, policijsko-ravnateljstvo, policijski komisariat, veliki župan) kazenski postopek v svojem delokrogu od ovadbe do izvršitve sodbe, gre pritožba proti kazenskim sodbam samoupravnih oblastev na pol. državno oblastvo. Samoupravna oblastva sodijo tedaj le v I. stopnji.

Tudi sicer je kazenska oblast samoupravnih oblastev omejena. Dana je le, kadar obsegajo zakoni, ki normirajo krajevno policijo, spadajočo v lastno področje občin, kazenske sankcije in ni podana pristojnost sodišča. Sem spadajo prestopki: po zakonu v obrambo poljščine (izjemo določa § 30 tega zakona); po stavbnem redu (izjemo kaže § 95); po zakonu o požarni policiji in gasilnih stražah; po cestno policijskem redu za državne in nedržavne ceste; zlasti pa za zaščito odredb v krajevno policijskih stvareh, ki jih je sklenil občinski odbor glasom zadevnega pooblastila v občinskih redih (§ 35 obč. reda za bivšo Kranjsko).

Poudarjati je, da ne tvori n. pr. visokost škode nobene meje med pristojnostjo samoupravnih in državnih oblastev, dalje da je državno oblastvo I. stopnje pristojno brez ozira na višino zagrožene kazni in nastopa torej državno oblastvo II. stopnje le v primeru prizivov oziroma milostnih prošenj.

Važna je teoretično izrečena in v praksi udeještvovala meja med politično kaznivimi poljskimi in gozdnimi prestopki na eni in sodno kaznivimi tatvinami na drugi strani.

Posebnost je mešana pristojnost upravnega oblastva in sodišča, izrečena v § 200 zakona o zavarovanju delavcev, po kateri gre pritožba zoper sodbo pol. oblastva (državnega) na prvostopno oziroma okrajno sodišče v 8 dneh po priobčenju.

II. Sposobnost (kvalifikacija) upravnega kazenskega sodnika, sestava sodnega organa.

Pravilno bi bilo, da bi utegnili opravljati upravno kazensko oblast le oseba s popolno juridično izobrazbo. Le taki osebi je moči pravilno presojsati objektivni in subjektivni dejanski stan (razloge, ki izključujejo kaznivost, določbe o zastaranju).

Vendar pa to načelo ni nikjer izraženo v upravnem pravu, marveč v zakonih izrečno prekršeno: a) glede kazenskega postopka pred samoupravnimi oblastvi; b) v zakonu o inspekciji dela in o zakonu o zaščiti delavcev. Po teh dveh zakonih sodi zadevne prestopke obrtni nadzornik (inspektor rada), ki je redoma tehnik in ne jurist. Vendar pa gre tu za presojo večinoma tehničnih zadev.

Sodnik je sodnik poedinec brez ozira na stopnjo, na kateri se vrši obravnavanje. Le samoupravno oblastvo, t. j. občina sodi zborna. Kazenski organ so župan in dva občinska svetovalca, tako da je tu nekak kazenski senat (§ 58 obč. reda za bivšo Kranjsko). S tem je zakonodajalec nedvomno imel namen postaviti večje jamstvo za objektivni in pravilni postopek občinskih sodišč, kojih člani so dostikrat preprosti ljudje iz naroda.

III. Izvršitev kazenskega postopka.

Upravno oblastvo more uvesti postopek na ovadbo 1) javnega organa, orožniške postaje, županstva itd.; 2) na ovadbo

zasebnika; 3) uradoma. Dočim tvori ovadba neposreden povod za uvedbo kazenskega postopka, se ta v drugih dveh primerih prične večinoma šele, če so poizvedbe dognale upravičenost zasebne ovadbe oziroma podrobnosti uradne vednosti.

Postopek je a) izreden, b) reden.

a) Pri izrednem postopku utegne izdati kazensko oblastvo brez poprejšnjega zaslišanja stranke kazenski nalog.

To je bilo dopustno do naredbe z dne 16. decembra 1819, Ur. l. št. 809/19*) samo v obrtnem kazenskem postopku (§ 147a obrt. reda) in po zakonu o odvrčanju in zatiranju živalskih, kužnih bolezni. Odkar pa velja ta naredba (sedaj zakon od 15. septembra 1922, Ur. l. št. 317/22), je kazenski postopek s kaz. nalogom pod nastopnimi pogoji splošno dopusten za vse prestopke, ki jih kaznuje politično oziroma policijsko oblastvo:

1.) Ako ovadi javno oblastvo ali javen organ, omenjen v § 68. kaz. zak;

2.) temeljem lastnega službenega opazovanja tega organa;

3.) ako politično okr. oziroma polic. oblastvo namerava naložiti globo le do zneska 125 Din ali zaporno kazen do 5 dni.

Besedilo kaz. naloga po § 2. gor. naredbe, docela enako zahtevam § 147 a obrt. reda, je natanko določeno.

Pravni leki proti kaz. nalogu:

Redoma je mogoč samo pismen ali usten ugovor v 8 dneh po dnevu vročitve in mora obsezati tudi dokazila za nekrivdo. Ugovora ni predložiti v razsojo nadrejenemu služ. oblastvu, marveč na podlagi tega formalnega pravnega leka uvede sodeče oblastvo redni kazenski postopek, t. j. zasliši obdolženca, izvede dokaze in izreče šele na to sodbo.

Ako ni ugovora, postane kaz. nalog pravnomočen in izvršljiv. Dopustna pa je vsekako milostna prošnja za znižanje ali odpust kazni na nadrejeno oblastvo. Ta utegne vsled svoje splošne nadzorne pravice preizkusiti, ali so bili dani pogoji za izdajo kazenskega naloga in ga razveljaviti, če jih ni bilo; sicer pa kazen le milostnim potom izpremeniti.

*) Med uradništvom obične »Žerjavova naredba« imenovana.

Izredni pravni lek, to je postavitvev v prejšnji stan. Ta lek je dopusten le, ako obdolženec dokaže, da mu vsled nepremagljivih zadržkov brez lastne krivde ni bilo moči se držati roka, predpisanega za ugovor in ako prosi v 3 dneh po tem, ko zadržek preneha, za upostavitvev (§ 364 kaz. pr. reda).

b) Redni kazenski postopek.

Ako ni podana pravna možnost za kaz. nalog ali če oblastvo smatra, da bi se utegnulo kaznovanje zavleči, tedaj je uvesti redni kaz. postopek. Možnost ugovora proti kaz. nalogu nudi namreč obdolžencu dobrodošlo sredstvo, zavleči izvršitev kazni. Ta ima pa tem večji vzgojni in socialni učinek, čim prej sledi kaznivemu dejanju.

* ——— *

Upravni uradnik, ki sodi, ne opravlja nikdar samo tega dela. Izvrševanje kaz. oblasti je namreč v neposredni zvezi z izvrševanjem zadevnega zakona sploh. Kdor ima n. pr. področje obrt. prava ali vodnega prava, sodi tudi o obrtnih in vodopravnih prestopkih itd.

Ker je pri upravno kazenskih prestopkih ugotovitev dejanskega stana razmeroma — so tudi izjeme — lahka in radi obilice kaz. poslov pri upravnem oblastvu I. stopnje, predpisujeta ministr. naredbi od 3. aprila 1855, drž. zak. št. 61 v § 3 in z dne 5. marca 1858 drž. zak., št. 34 v § 1 takozvani sumarični postopek, ki je predvsem v tem, da se upravno oblastvo prepriča o krivdi ali nekrivdi ovadenčevi najkrajšim potom.

Po danes splošno veljavnih načelih kazenskega postopka je sodečemu oblastvu ovadenca neposredno in ustno zaslišati. Zato ga povabi na zagovor. Vendar pa ni moči trditi da bi bilo zasliševanje po županstvu ali pa po polit. oblastvu obdolženčevega bivališča postavno naravnost nično, ker nastopa to oblastvo, če tudi trpi neposrednost, le v imenu sodečega oblastva.

Ako obdolženec prestopok prizna, je postopek s tem — izvzemši izvršilnost — končan, ker zadostuje uprav. oblastvu priznanje krivde za izrek sodbe. Ako pa obdolženec prestopok

taji, so vabiti na drugo obravnavo priče in obdolženec, odnosno je izvesti še druge dokaze in njih uspeh predočiti obdolžencu. Po tem širšem postopku dobi upravno oblastvo dovoljno podlago za proglasitev kaz. ali oprostilne sodbe.

Uspeh obravnave je vpisati le v bistvenih točkah v posebno kazensko razpredelnico, ki jo predpisuje citirana min. naredba iz leta 1858. Ta razpredelnica obseza na eni poli 12 razpredelkov, njena uporaba je obvezna, vendar pa je moči zaslišati ovađenca in priče, ako gre za obsežnejše izpovedi, na poseben zapisnik (postopek z zapisnikom). V tem primeru ostaneta nepopisana samo razpredela V. in VI. kaz. razpredelnice.

V upravnem kaz. postopku bi bilo dosledno opustiti po nekod še obstoječo navado, da pošiljajo spise podrejenim organom v poizvedbo, ali je obtoženčev zagovor resničen, mesto da bi upravni uradnik sam izvedel ponudene dokaze (zaslišal priče). Tudi je še bolj omejiti zasliševanje obdolženca po občinski organih.

Vzrok takemu postopanju je 1) prevelika obremenitev kazenskega referenta z drugim delom, 2) namen, prihraniti strankam čas in denar, zlasti kadar gre za manj važne prestopke.

Upravne kazni so: 1) ukor (posvaritev), glasom § 62 gozdenga zakona in 131 a obrtnega reda, 2) globa, 3) zapor, 4) odtegnitev pravic (izguba obrtne pravice, odtegnitev pravice, imeti vajence ali mladostne pomožne delavce).

Zapor je ali samostojno izrečena ali pa le nadomestna kazen za primer, da je neizterljiva denarna kazen. V upravno kazenskem postopku ne velja splošno pravilo, da je izpreminjati denarno kazen v primeru neizterljivosti v zaporno, marveč je to dopustno le, ako se glasi kazenska sankcija alternativno na denarno ali zaporno kazen, oziroma ako zakon izpremembo izrečno normira. Zato se n. pr. denarne kazni po §§ 2—4 gozdnega zakona ne dajo pretvarjati v zaporne.

Kot merilo za izpreminjanje velja 5 Din — 24 ur. Tako določa sedaj veljavni predpis člena III. zakona Ur. l. št. 317/22, vendar pa skupni zapor ne sme presegati najvišje, po zadevnem zakonu dopustne zaporne kazni. Tako ne sme biti po

obrnem redu (§ 135) nadomestna zaporna kazen višja od 3 mesecev, po zakonu o živalskih nalezljivih boleznih (§ 63) ne višja od 2 mesecev.

Pravno vprašanje je, ali sme upravno oblastvo izrehati poljubno ali primerno nadomestno zaporno kazen, ali pa je vezano na gori omenjeno relacijo. To je zanikati de lege lata, ker je računiti pri pretvarjanju za vsakih 5 Din — 24 ur. Vendar pa govorita dva razloga za naziranje, da upravni kazenski sodnik pri izreku nadomestne zaporne kazni ni vezan na gorjenje merilo: 1) obsegajo že posamezni zakoni izjeme (v prejšnjem odstavku omenjena, potem člen III zakona Ur. l. 317/22, po katerem ne sme nadomestna zaporna kazen v primeru kazenskega naloga presegati izmere 5 dni, dočim bi pokazala relacija za najvišjo globo 125 Din — 25 dni); 2) imata globa in zapor različno vrednost oziroma učinek. Globo n. pr. 100 Din utegne obsojenec plačati, ne da bi jo hudo čutil, gotovo ne hujše kakor zapor 20 dni.

S kazensko sodbo je v danem primeru (razglas radi streljanja s topiči od 16. maja 1901 dež. zak. št. 17) izreči tudi, da zapadejo zadevni predmeti, v tem primeru topiči.

Najvišja izmera glob iz zakonov, izdanih pred 1. novembrom 1916, je glasom zakona Ur. l. št. 317/22 povišana na dvajsetkratni znesek.

Če ni druge zakonite določbe, gre globa glasom dekreta dvorne pisarne od 6. marca 1840 št. 4069 zb. p. z. št. 413 v ubožni zaklad občine, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje.

Krivda in krivec pri obratih in družbah.

Za kaznivo dejanje mora odgovarjati, kdor ga je zagrešil. To v kazenskem pravu splošno priznano načelo ima v upravnem kaz. postopku izjeme. Kazniv je n. pr. tisti, v čigar obratu so se zgodili v zakonu določeni prestopki, oziroma oni, komur naj bi kaznivo dejanje koristilo, tako da je civilno pravno obvezan za eventualno odškodnino. Tako se kaznuje po § 62: 8 gozdnega zakona gospodar, čigar živina se je pasla v tujem gozdu brez ozira na to, kdo je bil pastir; radi prekoračenja policijske ure se kaznuje gostilničar, če tudi sam ni stregel gostom.

Zato je kazniv pri zadrugah, družbah v takih primerih njihov predstavnik (načelnik, predsednik) in ne morda poslovodja, obratovodja. Trditev, da je predstavnik družbe v danem slučaju brez krivde, ni pravilna, ker je krivda že v pomanjkanju nadzorstva. Ako bi bil obsojen n. pr. obratovodja namesto družbenega predstavnika, potem bi se v zvezi s to kazensko sodbo ne mogla družba v upravnem postopku obsoditi v povračilo škode (primerjaj cestno policijski red za nedržavne ceste §§ 1, 7, 31). Napačno bi pa bilo, ako bi se udruženje samo kot skupina oseb obsodilo z denarno globo, saj bi v primeru neizterljivosti ne bilo jasno, na kom naj se izvrši nadomestna zaporna kazen.

§ 1339 o. d. z. in upravno oblastvo.

Ta z ozirom na današnje pravno stanje famozni paragraf se glasi: Telesne poškodbe, protipravne žalitve svobode in razžaljenja časti preiskuje kazensko sodišče po okolnostih kot zločine ali kot težke policijske prestopke, ako pa ne spadajo v nobeno teh vrst, politično oblastvo kot prestopke.

Praksa je iz tega ustvarila zasledovanje razžaljenja časti v določenih primerih po političnem oblastvu.

Kaj je na tem? Po mojem mnenju je ta paragraf iz leta 1811 derogiran po občnem kazenskem zakonu iz leta 1852. To je sklepati iz razglasnega patenta k temu zakonu. Saj so vendar tudi dobra, ki naj jih ščiti gorenji § 1339, dovolj in podrobno zaščitene v kazenskem zakonu iz leta 1852 kot poznejšem zakonu (*lex posterior derogat priori*). Ako pa je ta zakonska določba razveljavljena, potem je razveljavljena v celoti in ne velja več niti njen politični konec.

S tem pa odpade tudi pranje žaljene časti po upravnih oblastvih. Ako pa bi bil še v veljavi § 1339 o. d. z. potem so še nastopni pomisleki proti uporabi.

Čast je le ena in častni pojmi so isti, pa bodisi da se kliče v njeno obrambo sodišče ali pa upravno oblastvo. Ako torej ni moči izposlovati, da se kaznuje dozdevno žaljenje pred sodiščem, bodisi ker ni zakonitih pogojev, ali ker zadevno dejanje ni žaljivo, tedaj tega perila tudi ni moči oprati pred upravnim oblastvom. Kako naj se to vrši v praksi? Razžalje-

nec pač ne more vložiti istočasno sodne in politične tožbe. Ako pa vloži prvo in čaka z drugo, utegne dejanje kot politični delikt zastarati. Sicer pa ne more dobiti zadoščenja pred upravnim oblastvom, kdor propade na sodišču, ker n. pr. ni smatrati, da je dejanje žaljivo.

Tako bi ostala pristojnost političnega oblastva po tem paragrafu v skrajnem primeru, kadar je razžaljenje v zaprtem pismu ali brez prič, ker je tedaj sodna tožba a priori izključena, sicer pa bi bilo upravnemu oblastvu izreči nepristojnost »brez razprave« z odlokom.

Z a s t a r a n j e.

Kazen zastara v času, navedenem v posameznih zakonih (po gozdnem in obrtnem zakonu v 6 mesecih), ako pa ni druge določbe, glasom § 4 min. naredbe od 3. aprila 1855 drž. zak. št. 61 v treh mesecih. Zastaranje nastopi, ako ni bil v predpisani dobi uveden pred pol. oblastvom noben postopek (od trenutka oziroma dneva, ko je bilo zagrešeno kaznivo dejanje) in odpade preiskava in kaznovanje. Ker je pa na zastaranje paziti uradoma, je v primeru zasebnega udeleženca — ako gre tudi za odškodnino — izreči to brez razprave z odlokom, sicer pa niti ta ni potreben. Ako bi oblastvo I. stopnje prezrlo zastaranje, ga ima upoštevati oblastvo druge stopnje pri svoji rešitvi.

Poudariti je, da za zastaranje v upravnem kaz. postopku ni treba razen preteka določne dobe nobenega drugega pogoja, kakor jih našteva n. pr. § 531 kaz. zak. za sodni postopek. To vsebuje § 4 gori imenovane min. naredbe.

IV. Stopnje v kazenskem postopku.

Sta le dve stopnji. Politično oblastvo I. stopnje (srezko poglavarstvo, mestni magistrat, policijsko ravnateljstvo) sodi v prvi, veliki župan v drugi stopnji. Ako pa sodi v I. stopnji samoupravno oblastvo, razsoja v drugi državno upravno oblastvo I. stopnje. To načelo je n. pr. izrečno navedeno v zakonu o obrambi poljščine itd. Sicer je pa to samoobsebi umevno, ker vrše občine kazensko oblast v prenesenem delokrogu. V vseli takih primerih gre pritožba proti odlokom samoupravnih obla-

stev na državno upravno oblastvo. To sme sploh kazenski postopek nase pritegniti, ako je prvo enostransko. Ker delajo državna oblastva tako in sicer z ozirom na sedanjo pomankljivo organizacijo občin tudi brez navedenega razloga, je postalo izvrševanje kaz. oblasti po občinah domala iluzorično. Razume se, da to ni vedno v interesu stvari, izpremeniti pa bo moči šele, ko dobimo z novim obč. zakonom tudi pri nas popolnejšo organizacijo občin.

Izjemo glede vrstnega reda sodečih oblastev imamo v zakonu o inspekciji dela in v zakonu o zaščiti delavcev. Tu je sodnik v I. stopnji obrtni nadzornik, v II. pa ministrstvo za socialno politiko.

Primerjaj tudi v tej razpravi že omenjeno določbo § 200 zakona o zavarovanju delavcev o mešani pristojnosti upravnega oblastva in sodišča.

V. Priziv in prizivna doba.

Proti sodbam upravnega oblastva I. stopnje je dopusten priziv na nadrejeno upravno oblastvo v postavni dobi, ki je različna. Prizivna doba po obrtnem redu je 14, po zakonu o obrambi poljščine 8 dni. Merodajna je zadevna specialna določba. Ako pa zakon v tem oziru ne predpisuje druge dobe, tedaj je splošno priziv prijaviti v 24 urah po razglašeni sodbi, v 3 dneh pa izvesti. To določuje § 3 zadnji odstavek min. naredbe od 3. aprila 1855) drž. zak. št. 61.

Razmotrivanje o prizivni dobi proti kaz. sodbam oblastev druge stopnje odpade, ker sta v smislu § 18 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih kakor v upravnem postopku sploh tudi v upravnem kazenskem postopku le 2 stopnji. To velja, ker ne dela ta zakonita določba nobene zadevne razlike. Edino o prošnjah za izpregled zapadlih predmetov in pravic odloča ministrstvo, ako je bila kazen v drugi stopnji potrjena, glasom § 5 min. naredbe z dne 31. januarja 1860 drž. zak. št. 31.

Sicer je za kazenske primere že prej veljalo pravilo, da proti dveh enakim kazenskimi sodbam ni nadaljnega priziva (§ 3 min. naredbe z dne 31. januarja 1860 drž. zak. št. 31 in drugi zakoni). Na drugi strani je pa v nasprotnem primeru tudi le takrat bilo moči — v upravnem kazenskem postopku ni jav-

nega obožitelja — spraviti zadevo v III. stopnjo, ako je vsebovala kazenska sodba I. stopnje tudi izrek o odškodnini, a je bila na priziv ene stranke razveljavljena oziroma odškodnina odbita. V tem primeru je imel zasebni obtožitelj oziroma zasebni udeleženec pravico in možnost priziva na III. stopnjo.

Prizivna doba teče od dneva razglašene sodbe oziroma ako je bil ob razglasitvi prijavljen priziv in zahtevan izvleček iz kazenske razpredelnice, od dne njegove vročitve. Pomotna je torej trditev, da velja tridnevna prizivna doba v primerih, ko je priziv v 24 urah prijaviti, v 3 dneh pa vložiti, ako ne proglasi sodeče oblastvo samo sodbe marveč potom drugega državnega ali avtonomnega oblastva. Pač pa je smatrati, da veljajo predpisi zakona od 12. maja leta 1896 drž. zakona št. 101 glede teka prizivne dobe, kadar je bila po razglasitvi vročena kaz. sodba pismeno. Ako poteče prizivna doba na nedeljo ali praznik, je moči vložiti priziv še naslednji delavni dan. Priziv je dalje pravočasno vložen, ako je oddan zadnji dan na pošto.

Tudi pri rednih kazenskih sodbah je seveda dopustna milostna prošnja za odpust oziroma znižanje kazni in to celo po pravnomočni sodbi. V ozira vrednih primerih jo utegne oblastvo tudi uradoma predlagati (§§ 4, min. naredbe od 31. januarja 1860 drž. zak. št. 31). O tem odloča prizivno oblastvo oziroma v primeru, da je vložena po preteku prizivnega roka, nadrejeno oblastvo.

Prizivna doba naj bi vobče bila vsaj 3 do 8 dni, ne da bi bila veljavnost priziva vezana na prijavo v določeni krajši dobi (v 24 urah). Tako bi dobila stranka dovolj časa za premislek.

VI. Kazensko pravdni red in upravno kazenski postopek.

Za upravno kazenski postopek velja načelo, izraženo v posameznih ministrskih razpisih in uveljavljeno v praksi, da je uporabljati nekatere predpise kaz. zakona in kaz. pravnega reda, kolikor nimajo upravni zakoni drugih določb in kolikor so sploh uporabljivi v upravno kazenskem postopku. To velja n. pr. za te-le določbe:

Z nevednostjo kazenskega zakona (kazenskih določb) se ne more nihče izgovarjati (§§ 3 in 237 kaz. zakona), pri izmeri

kazni je upoštevati obtežilne in olajševalne okolnosti (§§ 263 in 264 kaz. zak.); obveznosti izpovedi za obdolženca ni in ga ni siliti k priznanju krivde z obljubami itd. (§§ 25, 202, 203 kaz. pr. reda); odškodovanje prič in izvedencev za pot in zamudo časa oziroma za oddajo mnenja (§§ 383—386 kaz. prav. reda); vpostavitev v prejšnji stan (§ 364 kaz. pr. reda); prosta presoja dokazil itd.

—*—

Iz teh izvajanja sledi, da je jako potrebna enotna zakonita ureditev norm, ki naj veljajo za (formalni) upravno kazenski postopek. Tak postopnik bi moral obsegati, upoštevajoč izkustva prakse, vse zadevne predpise in tvoriti nekak politični kazenskopravdni red.

Ružičev načrt zakona o gozdovih in o pogozdovanju.

Prof. dr. Metod Dolenc.

I. Po vseh pokrajinah naše države obsegajo gozdovi 31% površine, država sama ima v svoji lasti skoraj polovico teh gozdov. Za smotreno gozdarsko politiko, ki bodi kolikor moči enotna za vso državo, treba predvsem poznanja vseh prilik, spadajočih v to stroko, v vsej državi. Težko je dobiti strokovnjakov, ki bi vse te prilike točno poznali in utrli pravo pot edinstvenemu zakonu o gozdovih in o pogozdovanju.

V predgovoru Ružičeve knjige¹⁾ čitamo, da je Jugoslovensko Šumarsko Udruženje že leta 1921 na ustanovnem zboru izvolilo poseben odsek in mu je poverilo sestavo

¹⁾ Načrt zakona o šumama i zašumljavanju Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Tekst. — Motivi. (Kratek prikaz našeg šumarstva i šum. administracije u času oslobođenja). — Predlog manjine upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Sastavio Ing. Andrej Ružič. Ljubljana 1925. Izdala Podružnica Ljubljana J. Š. U. Str. VI.+137.